

Kennis in Kunst

Werkplan Kunstfactor 2009
Utrecht, oktober 2008

Missie Kunstfactor

Kunstfactor inspireert en promoot de amateurkunst en vertegenwoordigt deze op nationaal en internationaal niveau. Door te stimuleren dat veel mensen actief kunst beoefenen, leveren we een bijdrage aan een creatieve en harmonieuze samenleving.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Positie Kunstfactor	3
Consequenties veranderde positie Kunstfactor	4
Werkwijze Kunstfactor	4
De vier inhoudelijke uitgangspunten	5
van Kunstfactor	5
De vijf besteltaken van Kunstfactor	7
Educatie, informatie en reflectie	7
Nationale en internationale promotie	8
Afstemming en coördinatie	8
Ontsluiten en waarderen Erfgoed	9
Documentatie en archivering	9

Inleiding

Vanaf 2009 wordt binnen de Kunst en Cultuur in Nederland de Basisinfrastructuur ingevoerd. Kunstfactor, sectorinstituut Amateurkunst maakt daar deel van uit. Naast Kunstfactor zijn er zeven andere sectorinstituten (operationeel of in wording) actief, allen binnen de professionele kunst. Twee jaar na oprichting van Kunstfactor, kunnen wij ons geheel gaan wijden aan de taken die voor ons liggen met een overheids subsidie van € 0,85 per persoon die actief is binnen de actieve kunstbeoefening¹.

In het beleidsplan 'Kennis in Kunst' heeft Kunstfactor op hoofdlijnen aangegeven hoe ze tegen deze taken aankijkt en wat de resultaten in vier jaar moeten zijn. In dit werkplan geven we concreet aan welke taken we in 2009 oppakken en met welk verwacht resultaat.

Positie Kunstfactor

De actieve kunstbeoefening, het brede veld van de amateurkunst, is inspiratiebron, uitgangspunt en doel voor Kunstfactor. Door ons als spil te positioneren tussen de amateurkunst en overheden, kunnen wij de vertaalslag maken van de praktijk naar beleid en vice versa. We vertegenwoordigen de amateurkunst en brengen de waarde van de amateurkunst op alle mogelijke manieren voor het voetlicht. Het spreekt voor zich dat Kunstfactor zeer nauwe contacten onderhoudt met allen die zich binnen de amateurkunst bewegen, maar ook een goede en open verstandhouding heeft met de verschillende overheden, de politiek en organisaties die zich binnen de overheden manifesteren. Dit vereist een open nieuwsgierige en analytische houding en een onafhankelijk en deskundige oordeelsvorming.

Taken

Het ministerie van OCW heeft bepaald dat de sectorinstituten vijf taken dienen uit te voeren. Via deze taken zorgen zij ervoor dat de sector gepromoot wordt, zich kan (blijven) ontwikkelen en verbindingen aangaat. Kunstfactor voert al deze taken uit in 2009, maar heeft wel een prioritering aangebracht op basis van inhoudelijke uitgangspunten. De uitgangspunten en taken beschrijven we verderop in het werkplan.

Samenwerking

De spilfunctie van Kunstfactor vereist optimale samenwerking met koepelorganisaties binnen de amateurkunst, met landelijke, provinciale en lokale instellingen kunst en cultuur, met departementen, provinciale en lokale overheden, collega sectorinstituten, kunstvakonderwijs en met organisaties binnen andere sectoren. De in het werkplan opgenomen activiteiten kunnen niet tot stand komen zonder vele samenwerkingspartners. Met vele partners is in het verleden al een hechte samenwerking ontstaan. Andere partners zijn nieuw en zullen wij in het kader van de activiteiten benaderen.

Met de landelijke partners die zich concentreren op de actieve kunstbeoefening te weten Kunstconnectie, Cultuurnetwerk Nederland, Raad van Twaalf en het Fonds Cultuurparticipatie vindt afstemming plaats over de uit te voeren activiteiten.

Brandpunt van Amateurkunst

Kunstfactor wil het materiële en digitale brandpunt zijn binnen de actieve kunstbeoefening.

---

¹ Rijkssubsidie € 5.100.00 gedeeld door 5,5 miljoen actieve Nederlanders in de actieve kunstbeoefening

Het gebouw dat Kunstfactor in november 2008 zal betrekken wordt wat ons betreft een huis van en voor de amateurkunst. Het pand biedt voldoende faciliteiten om seminars, expertmeetings en kleine congressen te organiseren. Daarnaast nodigen wij graag alle koepelorganisaties uit om in ons pand te vergaderen.

De website van Kunstfactor geeft niet alleen informatie maar is ook de zoekmachine om documentatie over de amateurkunst te vinden.

Consequenties veranderde positie Kunstfactor

De positie van Kunstfactor is anders dan die van de voormalige instellingen voor amateurkunst. Als sectorinstituut richt Kunstfactor zich primair op organisaties die betrekking hebben op of groepen van mensen die werkzaam zijn binnen de actieve kunstbeoefening, waarbij de activiteiten een beleidsmatige insteek kennen. Dit betekent dat activiteiten die zich richten op individuen niet langer worden georganiseerd en uitgevoerd door Kunstfactor. Wel zullen wij de organisaties die deze taken (gaan) uitvoeren inhoudelijk ondersteunen en adviseren.

Met verschillende organisaties hebben wij overeenkomsten gesloten om onder andere de scholingsactiviteiten over te nemen. Overleg met kunstvakopleidingen over het verzorgen van bijscholingsactiviteiten is in een vergevorderd stadium. De collectie bladmuziek wordt overgenomen door het MUI, het MCO en anderen, de Kurt Thomas Cursus wordt georganiseerd door de nieuwe Stichting Kurt Thomas in nauwe samenwerking met nader te bepalen partners. Life Long Learning, scholingsprogramma voor kader in de blaasmuziek, wordt overgenomen door nieuwe partners en wordt in 2009 uitgevoerd in het kader van het Wereldmuziekconcours Kerkrade. Met de Stichting Certificering KE en AK en het bureau van de Landelijke Muziekorganisaties vinden besprekingen plaats over het examen- en diplomastelsel binnen de amateurmuziek. De Provinciale Instellingen voor Kunst en Cultuur zijn een belangrijke partner in het realiseren van vele activiteiten die direct gericht zijn op de amateurkunstenaars en op het kader (professionals, semi-professionals en besturen) binnen de actieve kunstbeoefening, zoals bestuurscursussen en coachingstrajecten.

Kunstfactor wil betrokken blijven bij de inhoud van deze activiteiten en zet haar adviseurs proactief in om de inhoud van de activiteiten blijvend te helpen ontwikkelen en te monitoren.

De festivals Dans voor Mei en de Theater4daagse houden op te bestaan, maar worden in gewijzigde vorm geïncorporeerd in het Amateurkunsthof dat vanaf 2009 door Kunstfactor wordt ontwikkeld en uitgevoerd.

Werkwijze Kunstfactor

Samenwerking, overleg, maar ook het nemen van initiatieven is voor Kunstfactor vanzelfsprekend en van levensbelang. Dit vereist een voortdurende aanwezigheid van Kunstfactor in het brede amateurkunstveld, in de politiek en een goede open verstandhouding met de verschillende overheden. De medewerkers van Kunstfactor staan in voortdurende interactie met de professionals binnen de amateurkunst, het bestuurlijk kader op koepelniveau, op ambtelijk niveau binnen de verschillende overheidslagen en met de politiek, vooral op landelijk niveau.

Binnen de amateurkunst is de organisatiegraad verschillend. Grote verschillen zien wij tussen de drie podiumkunst disciplines (dans, muziek en theater) en de meer individueel gerichte disciplines (beeldende kunst, schrijven en nieuwe media). Dit vereist een andere werkwijze en een andere positie van Kunstfactor binnen deze disciplines. Ook de (artistiek inhoudelijke) ontwikkeling loopt niet gelijk binnen de disciplines waardoor de werkwijze per discipline zal verschillen.

Taakgroepen

Daar waar binnen de disciplines gelijke ontwikkelingen plaatsvinden en verder gestimuleerd kunnen worden of waar vanuit de initiërende rol van Kunstfactor op sectorniveau activiteiten worden uitgevoerd, zijn taakgroepen ingesteld. Deze taakgroepen zijn samengesteld uit inhoudelijk medewerkers uit verschillende disciplines, zodat de input vanuit de verschillende kunstvormen wordt gegarandeerd. De taakgroepen zijn resultaatgericht en vormen een gelijkwaardig onderdeel van de werkzaamheden van de medewerkers. De leden van deze taakgroepen garanderen tevens de wederzijdse beïnvloeding vanuit de disciplines op het sectorbeleid en vice versa.

Disciplines

Er zijn verschillen tussen de verschillende kunstvormen, ook binnen de amateurkunst. In de professionele kunsten zijn aparte sectorinstituten ingericht, haast per discipline en ook nog binnen disciplines. Het is daarom niet verwonderlijk dat binnen Kunstfactor de disciplines duidelijk aanwezig zijn. Vakspecialisten zijn nodig om de ontwikkelingen binnen de disciplines te kunnen volgen, te analyseren en vervolgens middels adviezen en activiteiten verder te ontwikkelen, te stroomlijnen en internationale ontwikkelingen een plaats te geven binnen deze disciplines.

Communicatie, Advies en Informatie

Deze nieuwe afdeling zal de communicatie, zowel intern als extern, stroomlijnen. Daartoe wordt een integraal communicatieplan opgesteld. Dit plan zal medio april gereed zijn, waarna de implementatie kan worden gestart. Binnen het plan krijgt het beleid betreffende lobby en sponsorbeleid een plaats.

Internet en intranet worden vanuit deze afdeling beheerd en onderhouden. De website, inclusief intranet, zijn eind 2008 in haar nieuwe vorm gereed gekomen. In 2009 worden beide communicatiemiddelen verder ontwikkeld.

Adviesvragen komen bij deze afdeling binnen, direct beantwoord of worden verder uitgezet binnen Kunstfactor.

Internationaal beleid

Een van de taken van het sectorinstituut is de vertegenwoordiging op internationaal niveau. Belangrijk is een evenwicht tot stand te brengen tussen de export van de Nederlandse Amateurkunst naar het buitenland en de import van ontwikkelingen binnen de actieve kunstbeoefening vanuit het buitenland naar Nederland. Daarom is het noodzakelijk dat Kunstfactor en haar medewerkers vertegenwoordigd zijn in internationale netwerken op zowel sectoraal als discipline niveau. Even belangrijk is om de permanente Nederlandse vertegenwoordigers in het buitenland te doordringen van de waarde van de Nederlandse amateurkunst.

De vier inhoudelijke uitgangspunten van Kunstfactor

In het beleidsplan 2009 – 2012 hebben wij op basis van gesprekken met 100 vertegenwoordigers uit het brede veld van de actieve kunstbeoefening een analyse ² van de huidige stand van zaken samengesteld. Deze analyse heeft niet alleen input gegeven voor het beleidsplan, maar ook voor het werkplan 2009. Ook in het, in opdracht van Kunstfactor door

---

² Zie bijlage 2

BMC uitgebrachte rapport Kans op Kunst is een analyse opgenomen, die nauw aansluit bij onze analyse.

Op basis van de analyse zijn er vier belangrijke aandachtsgebieden voor de komende vier jaar gedestilleerd. Kunstfactor geeft op sectoraal en op discipline niveau aandacht aan deze speerpunten van beleid. Niet alleen in onze activiteiten stellen wij deze beleidspunten centraal, maar ook in onze infotheek³ zijn ze herkenbaar in de vaste en thematische opstelling. De activiteiten zijn gekoppeld aan deze uitgangspunten en aan de vijf taken die het sectorinstituut heeft.

Artistieke en inhoudelijke ontwikkeling

Amateurkunst is een bron van persoonlijke en artistieke ontwikkeling, waarvoor expressie en passie de basis vormen. Kwalitatief hoogstaande amateurkunst begint met hoogstaande kunstenaars: amateurs en professionals.

De inhoudelijk medewerkers van Kunstfactor (adviseurs en beleidsmedewerkers) staan met beide benen in de praktijk van de kunstbeoefening. Ze zijn veel in het veld, waar ze de ontwikkelingen waarnemen. Wat van waarde is voor de amateurkunst maken we zichtbaar en verspreiden we.

De activiteiten gericht op artistieke en inhoudelijke ontwikkeling zijn met name ondergebracht bij de besteltaak 'Educatie, informatie en reflectie'.

Kunst en samenleving

Verbinding tussen de amateurkunst en andere sectoren en zichtbaarheid van de actieve kunstbeoefening zijn de twee kernbegrippen die dit uitgangspunt gestalte geven. Kunst is van grote waarde voor de totale ontwikkeling van mensen en essentieel voor een creatieve, multiculturele samenleving. Kunst verbindt mensen met elkaar en met de samenleving als geheel.

Het zwaartepunt van de activiteiten voor kunst en samenleving ligt bij 'Nationale en Internationale promotie'.

Infrastructuur

Amateurkunst wordt overal beoefend, georganiseerd of niet, op vele plekken en locaties. De ontwikkeling van amateurkunst is gediend met een goede en dynamische infrastructuur voor die ontelbare uitingen van amateurkunst. Kunstfactor zet in op een solide uitbouw van infrastructuur waarbinnen amateurkunstenaars actief zijn. We ondersteunen, ontwikkelen en adviseren de meer traditionele organisatievormen en initiëren en ontwikkelen nieuwe vormen, zoals platforms, netwerken en digitale ontmoetingsplekken.

Activiteiten om de infrastructuur te verbeteren zijn ondergebracht bij 'Afstemming en coördinatie'.

Actieve kunstbeoefening in het onderwijs

Actieve kunstbeoefening in het onderwijs verdient een volwaardige plaats en meer aandacht. Het primair en voortgezet onderwijs is bij uitstek de plaats om jongeren in aanraking te brengen met het actief beoefenen van kunst. Dat komt ten goede aan de ontwikkeling van mensen, het stimuleren van een creatieve samenleving.

Het stimuleren van de actieve kunstbeoefening in het onderwijs valt onder 'Educatie, informatie en reflectie'.

---

³ De infotheek is het documentatiecentrum van Kunstfactor, centraal gelegen in het pand en naast een tastbare ook een digitale ontmoetingsplek.

De vijf besteltaken van Kunstfactor

Onze inhoudelijke uitgangspunten en geringere financiële middelen dan via het beleidsplan was berekend leiden tot een prioritering in de door OCW vastgestelde taken. De taken 'Nationale en internationale promotie', 'Educatie, informatie en reflectie' en 'Afstemming en coördinatie' krijgen meer aandacht dan de taken 'Ontsluiten en waarderen erfgoed' en 'Documentatie en archivering'.

Per besteltaak geven wij op hoofdlijnen aan wat onze concrete doelen zijn op sectoraal niveau en op discipline niveau. In bijlage I zijn alle activiteiten per besteltaak opgenomen. In ons beleidsplan 2009 – 2012 hebben we onze visie op de invulling van de taken beschreven.

Educatie, informatie en reflectie

Vanaf april 2009 verschijnt tweemaandelijks het Sectorblad Amateurkunst ⁴. Dit blad wordt thematisch vormgegeven en heeft als doelgroep personen die werkzaam zijn binnen culturele organisaties, inclusief koepelorganisaties in de amateurkunst, en overheden.

Ter ondersteuning van de kunsteducatie wordt per discipline een docentendag georganiseerd waar nieuwe methodieken en ontwikkelingen vanuit binnen- en buitenland worden gepresenteerd.

In nauwe samenspraak met het veld ontwikkelen we inhoudelijke formats binnen de verschillende disciplines. Deze formats hebben betrekking op de kunsteducatie aan de amateurkunstenaars zelf, maar ook aan het kader voor de amateurkunst. Daar waar mogelijk en wenselijk worden deze formats voorgelegd om landelijk erkend te worden.

De actieve kunstbeoefening binnen het onderwijs moet vergroot worden. Vandaar dat een taakgroep een begin maakt met expertiseontwikkeling, waarbij voorbeelden uit het buitenland mede ter inspiratie dienen. Daarnaast helpt Kunstfactor de verbinding tussen actieve kunstbeoefening binnen en buiten de school verder ontwikkelen door onder meer het organiseren van netwerken voor consulenten cultuureducatie en amateurkunst. Per discipline worden twee bijeenkomsten per jaar georganiseerd.

Er is een wederzijdse inspiratie tussen de professionele en amateurkunst. Kunstfactor initieert samenwerking en wederzijdse confrontatie door het realiseren van samenwerkingsverbanden tussen (rijks)musea en centra voor de kunsten en door het opzetten van samenwerkingsprojecten tussen producerende gezelschappen en amateurs. Daarnaast neemt Kunstfactor deel in het Community Art Lab ⁵, waar professionals, gevestigde en nieuwe talenten, onderzoek doen naar kunst in en met de samenleving.

We organiseren contactdagen waar de professionals werkzaam binnen de actieve kunstbeoefening worden geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen en waar ze elkaar kunnen inspireren.

Kunstfactor ondersteunt de artistieke en bestuurlijke zelfstandigheid van besturen binnen de amateurkunst door het schrijven van formats voor bestuurscursussen, het geven van advies, het verder ontwikkelen van de Verenigingsscan en het bekendmaken met eenvoudige digitale managementstools.

---

⁴ Dit is de werktitel.

⁵ Partners zijn o.a. het TIN, de gemeente Utrecht, universiteit van Utrecht, ArtEZ

Het is van groot belang dat de repertoireontwikkeling voor de amateurkunst wordt vergroot. Kunstfactor zet zich hiervoor in door opdrachten te verstrekken in het bijzonder voor de blaasmuziek ⁶, maar ook door het initiëren van trajecten voor schrijvers voor jongerentheater.

Nationale en internationale promotie

Onderzoek naar deelname, zowel kwalitatief als kwantitatief, vervult een grote rol in het promoten en zichtbaar maken van de actieve kunstbeoefening. Onderzoeken die worden uitgevoerd moeten zicht geven op nieuwe podia voor de amateurkunst, de mogelijkheden voor schrijvende jongeren vergroten en internationale promotionele voorbeelden verspreiden. We dragen bij aan het schrijven van een landelijk format voor Stadspelen⁷.

Om de zichtbaarheid te vergroten zullen wij vier landelijke bekende Nederlanders aanstellen als ambassadeurs van de amateurkunst. Wij zijn samenwerkingspartner in de landelijke wedstrijd “het vierkante ei”⁸. We willen landelijke amateurkunstprijzen uitreiken en kwalitatief hoogstaande amateurkunstgroepen uitroepen tot helden en die presenteren tijdens een gala avond. Via een onderdeel van onze website, Kunstfactv geheten, verspreiden we nieuwe ontwikkelingen via internet.

Vanaf 2009 organiseert Kunstfactor jaarlijks het Amateurkunstfestival⁹. De eerste editie in 2009 vindt plaats in een kleinere opzet dan in de latere jaren. In dit festival combineren we elementen als debat, het laten zien van nieuwe ontwikkelingen, experiment en ontmoeting. Via expertmeetings, symposia en conferenties verspreiden wij de waarde van de amateurkunst.

Op internationaal gebied zal Kunstfactor de website van de Europese organisatie Amateo verzorgen, waarbij het verspreiden van gegevens en onderzoek binnen de amateurkunst op Europees niveau centraal staat. De taakgroep internationale promotie verzorgt de export van de Nederlandse Amateurkunst en het informeren van Nederlandse ambassademedewerkers over de amateurkunst ¹⁰.

Afstemming en coördinatie

Er zijn vier gebieden waar wij ons actief mee bezighouden in 2009. De ondersteuning van en overleg met de bestaande koepelorganisaties wordt voortgezet en geïntensiveerd. Naast de overleggen per specifieke koepel organiseert Kunstfactor drie Landelijke Koepeldagen, waar de bestuurders elkaar kunnen ontmoeten. We onderzoeken samen met het veld of er voor een aantal specifieke groepen een koepel nuttig of noodzakelijk is, met name binnen de volksdans en de schildersverenigingen. Daarnaast zijn er koepels die net zijn ontstaan en meer ondersteuning vragen zoals de koepel voor circusscholen en jeugdtheaterscholen.

In een aantal sectoren zijn netwerken meer passend dan koepels of kunnen netwerken de verbindingen tot stand brengen tussen verschillende groepen binnen de actieve kunstbeoefening. Wij richten een aantal netwerken op en onderhouden bestaande netwerken. Nieuw op te richten netwerken zijn Amateurkunst en religie, educatief netwerk Gospelkoren,

---

⁶ Hier is een geormerkt budget voor aanwezig vanuit de motie Van Vroonhoven 110

⁷ Stadspelen zijn ‘wedstrijden’ voor en door amateurkunstenaars, uit verschillende wijken in Amsterdam.

⁸ Samenwerkingsverband de Volkskrant, NOS Cultura en Kunstfactor

⁹ Dit is de werktitel

¹⁰ Hierbij wordt samenwerking gezocht met het SICA

netwerk Grote Stad en Platteland en een Multicultureel Netwerk. Medewerkers van Kunstfactor nemen deel aan bestaande netwerken.

Op digitaal gebied ondersteunt Kunstfactor de ontwikkeling van Kunsthuis Nederland, een digitaal knooppunt voor en van de amateurkunst.

Kunstfactor zal frequent deelnemen aan overleg met landelijke instellingen, zoals het Directeurenoverleg Sectorinstituten. Ook neemt Kunstfactor initiatief om de afstemming en coördinatie binnen de actieve kunstbeoefening gestalte te geven. De uit te nodigen partners zijn o.a. Cultuurnetwerk Nederland, Kunstconnectie, Raad van 12, Fonds Cultuurparticipatie en provinciale instellingen Kunst en Cultuur.

We laten een o-meting uitvoeren naar de harde en zachte infrastructuur binnen de amateurkunst, met als doel een kaart te ontwikkelen die inzicht geeft in wat wel en niet qua spreiding is gerealiseerd.

Als gevolg van de leidraad amateurkunstbeleid voor gemeenten is de vraag naar eenzelfde leidraad voor provinciaal amateurkunstbeleid ontstaan. Kunstfactor zal deze in 2009 ontwikkelen.

Als nationaal sectorinstituut neemt Kunstfactor deel aan zowel disciplinaire als sectorbrede netwerken op Europees en mondiaal niveau. Daarnaast maken we een begin met het op elkaar afstemmen van onderzoekopzetten over de deelname aan actieve kunstbeoefening op West-Europees gebied. We starten met België en het Verenigd Koninkrijk.

Ontsluiten en waarderen Erfgoed

Aangezien dit een nieuwe taak is en een nieuw veld binnen de amateurkunst, wordt volgend jaar beschreven wat wij onder erfgoed verstaan binnen de amateurkunst. De beschrijving omvat het materiele erfgoed, maar ook het immateriële erfgoed. Een taakgroep neemt de beschrijving op zich, zo mogelijk in overleg met Erfgoed Nederland. Een andere taakgroep houdt zich ermee bezig dat jongeren zich gaan verbinden met het eigen culturele erfgoed en dat van anderen en richt zich op het verbreden van twee huidige activiteiten, die een verbinding leggen tussen Open Monumentendag en beeldende kunst en muziek, naar de gehele actieve kunstbeoefening. Daarnaast zullen wij specifiek de blaasmuziek, gecomponeerd tussen 1940 en 1980 toegankelijk maken.

Documentatie en archivering

De Infotheek wordt een belangrijke bron, waar documentatie en informatie centraal worden gearchiveerd en toegankelijk gemaakt. De komende jaren wordt de huidige collectie toegankelijk gemaakt en beschreven en bouwen we de collectie verder op, passend bij de functie van sectorinstituut. De metasearch, waarbij centraal vanuit één punt andere collecties digitaal kunnen worden geraadpleegd, wordt verder ontwikkeld.

Door samen te werken met andere landelijke instellingen die al een documentatiecentrum hebben, voorkomen we een te grote overlap. De bestaande samenwerkingsverbanden worden gehandhaafd en uitgebreid met onder andere Cultuurnetwerk Nederland, het Theater Instituut Nederland en het Muziekcentrum Nederland.